

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrt leta
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 8. septembra 1934

Štev. 28.

Pred kongresom Narodne stranke

Kongres Jugoslovanske narodne stranke bo v Beogradu v nedeljo 14. oktobra 1934 — Na njem bo naš mali človek glasno povedal svoje gorje in želje ter zahteval takojšnjo izvedbo programa svoje Narodne stranke

Jugoslovanska narodna stranka je vzkliknila iz sredine naroda, iz njegovega srca, iz narodnih skrbi in potreb; narod pa jo tudi ljubi in ne brez vzroka, saj se edino Narodna stranka nesebično in požrtvovalno bori za njegovo svobodo, za pravico in enakopravnost. Že nad leto dni organizira Jugoslovanska narodna stranka ves naš narod v resni, odločni borbi za njegove politične svoboščine, za boljše gospodarske razmere in za socialno pravičnost. Narod se je povsod priščno oklenil svoje Narodne stranke, ker je spoznal, da je le ona iskrena pobornica vseh narodnih pravic in narodnih skrbi; zato pa imamo danes že povsod ustvarjene krepke krajevne in okrajne organizacije, brez katerih bi seveda naša borba ne imela nobenih izgledov na uspeh.

Zavedamo se, da je danes v opoziciji težko delati za Narodno stranko, ko pa je proti nam v vladni JRKD oziroma Jugoslovanski nacionalni stranki nešteto najvplivnejših činiteljev v državnem življenju, poleg njih nad 5000 občinskih županov, 285 narodnih poslancev, okrog 60 senatorjev, skoraj večina velekapitalistov in finančnih magnatov itd. Toda prav zato, ker je težko delati v opoziciji, se narod povsod sam hiti organizirati in utrjevati svoje borbene vrste, ker se pač najbolje zaveda, da se brez borbe in dela, samo od sebe, ne bo prav nič napravilo in dovršilo.

Ničvredneži, ki so tako brezvestno zlorabili narodno zaupanje, njegovo odkritost, poštenost in dobroto, so narod povsod navdali, čeprav so proti njemu v škandalozno pičli manjšini. Njihove delovne metode, brez izbire sredstev, so pripravile narod tako daleč, da je že skoraj docela izgubil vero in zaupanje v svojo moč in v samega sebe. To izgubljenost in razrahljano vero v lastno narodno silo in moč je treba na vsak način dvigniti; in prav to dela neustrašeno dan za dnem Jugoslovanska narodna stranka!

Naša stranka je morala na svojem pohodu med narodom prebroditi pravcato morje najpodlejših laži, klevet in intrig, s katerimi je skušala nasprotna nam JRKD stranka obenem s svojimi brezčastnimi priveski in repki preprečevati delo in razvoj Jugoslovanske narodne stranke. V tem boju se JRKD stranka ni branila niti sramovala posluževati se tudi največjega nasilja in gaženja zakonov in ustave, ki so nam sveti in nedotakljivi. Če le pregledamo pisma in dopise nešteti prijateljev in somišljenikov naše Narodne stranke iz vseh krajev države, ki smo jih pre-

jemali od ustanovitve stranke do danes, vidimo šele, kakšne nezastisljane in poštenega človeka nedostojne ovire so postavljali gospodje iz JRKD stranke s svojimi dvomljivimi trabanti vred našemu razvoju in našemu članstvu pri vpisovanju, pri ustanavljanju krajevnih organizacij in pri pripravljanju naših shodov ter sestankov. To vse našim nasprotnikom prav nič ne pomaga in ne koristi. Narod vidi vse in se zato trumoma zbira okrog svoje borbene Jugoslovanske narodne stranke kot svoje edine predstavnice in zastopnice.

Kljub vsem tem težavam pa je imela Jugoslovanska narodna stranka od svoje ustanovitve do danes nad 400 velikih javnih shodov po vseh okrajih v državi. Nimamo dnevnega tiska, nimamo denarja, nimamo avtomobilov in milijonarskih mecenov z milijonskimi subvencijami, nimamo različnih fondov z zlatimi potoki narodnega trpljenja, znoja in krvavih žuljev; imamo pa poštenost, ljubezen do naroda in odločno zahtevo po spoštovanju pravice in enakopravnosti! In s

tem je Narodna stranka povsod zmagovala in s tem je izvedla sijajno organizacijo po vsej državi!

Sedaj se pripravljajo vse naše organizacije križem Jugoslavije, da pošljejo svoje delegate na prvi kongres svoje Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v nedeljo 14. oktobra t. l. v Beogradu. Na tem kongresu bodo poštene in odločni zastopniki resničnega naroda in trpečega malega človeka brez strahu in ovir izpovedali na svojem najpristojnejšem forumu vse pravične zahteve naroda, se razgovorili o vseh narodnih križih in težavah, opisali bedo in zatiranje naše vasi ter s skupno močjo in delom poiskali zdravila za te težke narodne skrbi.

Ta naš prvi strankin kongres naj bi bil glasnik novih boljših razmer, za napredek in lepšo bodočnost našega naroda in v srečo naše lepe domovine! Zato narod od tega kongresa upravičeno pričakuje, da se bo takoj pričel izvajati veliki narodni program Jugoslovanske narodne stranke. In v tem znamenju: Vsi na složno, srečno delo!

V obrambo parlamentarizma in narodne svobode

Zgodovinski vzgledi nas tudi potrjujejo v prepričanju, da je naše stališče edino pravilno in da mora poštena, iskrena mladina brezpogojno zmagati nad izživetimi političnimi starci — Enako potrdilo o pravilnosti naše poti nam daje tudi ves narod dan za dnem

Dne 22. avgusta t. l. je imela vladna JRKD ali kakor se po novem imenuje: Jugoslovanska nacionalna stranka v Nišu svojo konferenco, na kateri je bil navzoč oziroma zastopan pretežen del izrazitih voditeljev in prvakov vladajoče stranke, kakor tudi cela četa narodnih poslancev, pristašev današnje skupščinske večine ter ostalih članov stranke.

Nas se ta njihova konferenca ne bi prav nič tikala, če bi ne bili na njej tako glasno in markantno poudarjeni dve stvari, ki sta vzbudili v vsej jugoslovanski javnosti vsesplošno zanimanje, ker sta prava slika, kako si ta gospoda zamišlja sebe in današnjo politično situacijo v državi.

Prvo, kar pada človeku v oči, je to, da so ti gospodje povabili na to konferenco — kakor se je izrazil sam gospod predsednik JRKD stranke — samo podoficirje in oficirje stranke, in sicer zato, ker so smatrali, da so na tej konferenci navadni vojaki (to so predvsem kmetje) absolutno ne-

potrebni, ker se nudi tako tej gospodi sijajna priložnost, da more govoriti, nemotena od okornih kmečkih škornjev in smradu po gnoju in potu, v razkošni dvorani tako »med seboj«
fino in elegantno.

Drugo dejstvo pa je, da se je ta gospoda na tej konferenci izražala na podoben način, kakor nekdanji voditelji bivše liberalne in naprednjaške stranke v osemdesetih letih preteklega stoletja v Srbiji, ko so spoznali, da jih je narod zapustil in se oklenil takratnega programa bivše radikalne stranke. Takrat so ti gospodje, krčevito se oklepajoč ministrskih stolčkov, trobili v svet, kako da so radikali mlada in neizkušena stranka ter z ozirom na to komunisti, kako da so zato nezmožni voditi državo, da so navadni uporniki itd. Približno nekaj takega smo slišali tudi 22. avgusta t. l. iz ust predstavnikov vladajoče JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke v Nišu.

SHODI Jugoslovanske narodne stranke

**V nedeljo 16. septembra 1934
ob 10. uri dopoldne**

**v Kamniku
v Zdraviliškem parku**

**V nedeljo 23. septembra 1934
dopoldne**

**v Ljutomeru
na Glavnem trgu**

Na obeh shodih bodo poročali narodni poslanci gg. **dr. Milan Metikoš, Miloš Dragović in Josip Stažić** ter predsednik Akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo g. **dr. Ivo Potokar**.

Med drugim je šef vladne JRKD stranke g. Nikole Uzunović povedal tudi sledeče:

»Poleg dobre volje vse naše stranke in naše politike, da sedaj, ko smo zopet stopili na pot parlamentarnega življenja, gledamo poleg naše stranke tudi drugo politično grupacijo, nismo mislili na to, da pričanja ta druga politika svoje novo politično življenje s takimi sredstvi in na tak način, da se nam vsiljuje problem, v prvi vrsti g. notranjemu ministru, kakor tudi vsem nam, da ne napravimo v tej toleranci dovoljevanja ustanavljanja tudi drugih političnih strank kake napake. Naša politika vaganja in obrambe narodnega in državnega edinstva se bo posluževala tako političnih, kakor tudi vseh drugih sredstev, ker poleg te politike druge v naši državi ne more niti sme biti!«

Realizirajoč to izjavo šefa vladne JRKD stranke g. Uzunovića dobiva človek vtis, da je precej podobnosti med svoječasnimi izjavami bivših voditeljev srbskih liberalcev in naprednjakov v osemdesetih letih preteklega stoletja in med izjavami glavnega štaba današnje propadajoče vladne JRKD stranke.

Prepričani smo, da vsak oni, ki pravilni razvoj naroda in njegovega političnega življenja iz motivov, mora nositi pred zgodovino in potomstvom polno odgovornost. Ker smatrajo predstavniki vladne JRKD stranke za potrebno, da groze na ta način Jugoslovanski narodni starniki in vsemu za njo zbranemu narodu, naj tudi vedo, da ta naša opozicijska Jugoslovanska narodna stranka ne pozna strahu ne ovir, temveč, da prav zato dosega s svojim državotvornim, socialnim,

gospodarskim, kulturnim in splošno narod odrešujočim programom med najširšimi plastmi naroda navzlic izredno kratkemu času svojega obstoja najlepše uspehe; pod svojim neomadeževanim praporom je zbrala v nekaj mesecih žilavega dela in silnih naporov svojih vodilnih borcev naravnost ogromno število zvestih in navdušenih članov, zavednih Srbov, Hrvatov in Slovencev, najboljših Jugoslovancev. Te močne Jugoslovanske narodne stranke pa se vladna JRKD stranka silno boji in trepetajo pred njo v strahu, da ji bo prezagodaj izbila oblast iz rok.

Naj nam gospoda iz tabora JRKD stranke ne zameri, da ji na vse to odgovorjamo še tole: Naj se gospoda iz Jugoslovanske nacionalne stranke spomni, kakšen kolosalen napredek je bil dosežen na vseh področjih nacionalnega, političnega in gospodarskega življenja srbskega naroda, ko so bili vrženi z oblasti bivši liberalci in naprednjaki v Srbiji in ko so prevzeli oblast v svoje roke oni, po njih toliko napadani mladi politiki, ki so se bili zbrali okrog radikalnega programa, na čigar okostju posamezniki še dandanes poskušajo snovati svojo politično karijero.

Mi nismo krivi, da je JRKD stranka med narodom takorekoč brez vsake zaslombe; za ta svoj položaj naj se zahvali le svojim strankarskim podčastnikom in častnikom, ker so prav ti in seveda tudi vsi politični generali sami krivi, da so ostali brez vojske, ker so skrbeli vedno in povsod le za sebe, dočim so priprosti narod zavrgli kot ožeto limono, ki naj jo pometači in zob časa uničijo do konca.

Vaše izjave nas potrjujejo v prepričanju, da ne bi v primeru,

če bi se zavedali že od samega našega začetka, da se bo Jugoslovanska narodna stranka na podlagi svojega stvarnega in res vsenarodnega programa tako naglo razvijala in postala tako močna, da vam že danes najresnejše ogroža vaše položaje, nikdar odobrili njenega programa in njene ustanovitve.

Več kakor smešno je, da ji poskušate imputirati nelojalnost napram inavguriranem šestojanuarskemu manifestu, ko pa vendar veste, da nudi prav Jugoslovanska narodna stranka po svoji strukturi in programu največje jamstvo za izvedbo in uresničenje tega manifesta. Mnenje nekaterih izrazitejših prvakov JRKD stranke, da zadržuje za vodstvo res nacionalne politike v naši državi le ena stranka, dokazuje, da je ta gospoda nastrojena predvsem za strankarski absolutizem, kar predstavlja dovršen paradoks med njihovim in narodnim mišljenjem. Zato naj si ta gospoda zapomni, da ono, kar konvenira morda Italijanom in Nemcem, ne konvenira nam Jugoslovanom. Vemo, da bi ta in taka gospoda rada ohranila to politiko, dokler bo živela; toda narod misli drugače in zato trumoma vstopa v Jugoslovansko narodno stranko, ki je vzniknila kot ptič Feniks spontano iz vseh slojev naroda in v kateri so vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, brez razlike bivše strankarske pripadnosti, povsem enaki, toda to le pod pogojem, da je vsak poštenjak od nog do glave. Čeprav nimamo možnosti, da bi na naših konferencah govorili tako »elegantno«, ker prihajajo na naše shode predvsem navadni vojaki iz naroda, ki jim je v sedanjih strašnih gospodarskih časih deveta briga kakršnakoli eleganca, temveč imajo nasprotno neprestano pred oč-

mi le življenjski obstoj naroda, smo vendar trdno prepričani, da mora JRKD stranka na podlagi take politike, kakršna se vodi v naši državi danes, neizogibno dokončno propasti.

Skraini čas je že, da pogledamo čisti resnici v oči in da vam povemo, vodilni gospodje iz tabora JRKD stranke, v brk, da ne iščite zla tamkaj, kjer ga ni in da se izogibajte uporabljanja odslužene parole, da je država v nevarnosti zaradi teh ali onih punktaških, protidržavnih in celo komunističnih elementov. Ugotavljamo, da med nami ni nikogar, ki bi bil nevaren državi, temveč leži prava nevarnost v tem, da narodna hrbtenica ni več zmožna vzdržati in prenesti bremen, s katerim je narod obremenjen.

Kdor od političnih generalov iz tabora JRKD stranke tega ne verjame, naj se le pomeša med navadne vojake, kakor je storila in še vedno dela Jugoslovanska narodna stranka, pa se bo kmalu prepričal o resničnosti in točnosti naših navedb.

Jugoslovanska narodna stranka je tudi preveč realna, da bi se spuščala v kakršnekoli dvomljive spekulacije in avanture, kakor to dela vladna JRKD stranka. Obenem pa je tudi prepričana o očetovski skrbnosti našega vzvišenega kralja, ki ne bo dopuščal da bi se njegov narod zapostavljal od kogarkoli. Narodu je on tradicionalna zvezda-vodnica, kateri sledeč je tudi pretrpel albansko Golgoto in ostale trpkosti preteklosti.

Zato kliče ves narod solidarno kakor iz enega grla:

Živel Nj. Vel. kralj Aleksander I.!

Živela Jugoslovanska narodna stranka!

Doli s političnimi starci!

Kam plove naša kmečka mladina?

Iz kmečkih krogov smo prejeli pod gornjim naslovom naslednji dopis, ki ga radi priobčujemo:

Kam plove naša kmečka mladina? To vprašanje je za vsakega pravega narodnjaka, ki resno premišljuje o prihodnosti našega naroda, zelo važno, če ne morda celo najvažnejše izmed vseh aktualnih današnjih vprašanj. Starejši, izkušeni kmetje in prijatelji kmečkega stanu zato pazljivo zasledujejo pota današnje kmečke mladine. Vsak dober in zaveden kmečki posestnik, ki je prevzel kmetijo od svojih staršev ali si jo je pridobil s svojo pridnostjo, čuti v sebi dolžnost kot narodnjak in kristjan, da to kmetijo ohrani svojim naslednikom, če že ne zboljšano, pa vsaj ne poslabšano. Isto stališče morajo zastopati vsi, ki po svojih službah zastopajo kmetijske ustanove in naprave, toda ne tako, kakor se je na pr. zgodilo s »Kmetijsko družbo«.

Z ozirom na navedeno, čutijo kmečki posestniki tudi dolžnost, da dobro pregledajo in premislijo, komu izroče svoje posestvo. Od kmečke mladine je odvisna prihodnost kmečkega stanu.

Težave in nadloge, ki tarejo kmečki stan poleg vremenskih neizod, so znane, saj časniki razpravljajo o njih najmanj po enkrat na teden. Če vse težave imenujemo krizo kmečkega stanu, je te krize kriva največ korupcija današnje pokvarjene gospode. Poslanci naše Narodne stranke so to korupcijo dobro ožigosali z živo in tiskano besedo. Vse to je ne-

dvomno znano voditeljem kmečke mladine. Če se ta korupcija ne bo odpravila čimprej, bo resno ogrožen obstoj celotnega kmečkega stanu.

Zdrava kmečka mladina, nepokvarjena in zvesta svoji tradiciji poštenega, pridnega gospodarjenja, ki ne išče drobtin, ki bi padale z zelenih miz in z miz raznih izkoriščevalcev kmeta, je še najbolj svobodna in samostojna; treba pa je paziti, da ohrani stanovsko samostojnost neokrnjeno in neomadeževano.

Večina zavednih naših kmetov stoji v vrstah borcev proti korupciji. Zato pričakujemo, da ne bi bilo morda kakih dvomov o naši kmečki mladini, da na svojem taboru spregovori odločne besede in da stopi v vrste borcev za kmečke pravice: nikdar se ne sme zgoditi, da bi temu ali onemu na ljubo prodajala za skledo leče svojo stanovsko zavednost in neodvisnost! To zahteva njena čast in čast celotnega kmečkega stanu, da ne bo mogla kdaj pisati zgodovina, da je stala kmečka mladina kdajkoli v službi korupcije.

Vsi v članske vrste opozicijske Jugoslovanske narodne stranke!

V borbo za svobodo, pravico in enakopravnost!

Svetle zmage naše velike ideje

Tudi Savinjska in Šaleška dolina v ognju navdušenja za Jugoslovansko narodno stranko

— Ne vreme ne teror nasprotnikov nista mogla zadržati ljudstva pred odkrito izpovedjo njegovega resničnega prepričanja —

Lepa shoda tudi v šmarskem okraju

Skraino slabo, mrzlo in deževno vreme preteklo nedeljo ni vzbujalo najlepših nad na uspeh velikih javnih shodov, ki jih je napovedala Jugoslovanska narodna stranka v raznih krajih bivše mariborske oblasti. Zato pa so bili doseženi uspehi na teh shodih res presenetljivi in nepričakovani, zlasti glede izredno visoke udeležbe naroda, ki je prišel v gostih trumah, da sliši svoj edino pravi politični evangelij, da potoži ob tej priložnosti svoje najbolj kričeče težave in krivice ter da na viden način manifestira svoje pošteno državljansko prepričanje in svoje nerazpoloženje proti delovnim metodam vladajoče JRKD ali novo krščene Jugoslovanske nacionalne stranke.

Prvi shod je bil preteklo nedeljo že ob 7. uri zjutraj v prostorni hmeljarni

NA VRANSKEM,

kjer se je dvorana napolnila do zadnjega kotička in tako sprejela pod svojo streho mogočno, skoraj tisočglavo množico zvestih pristašev ideje poštenosti in svobode, ki jo predstavlja tako pri nas, kakor sploh v vsej državi edina resnična narodna zagovornica — mlada in borbena opozicijska Jugoslovanska narodna stranka. Dež, ki kar ni mogel prenehati, ni več mogel ovirati sijajnega poteka shoda. Plamen iskrenega narodnega navdušenja za pravično in sveto narodno stvar je bil močnejši od vseh elementarnih in človeških ovir, katere so se družile to jutro proti zmagujoči ideji Jugoslovanske narodne stranke.

Shod je otvoril in vodil g. Konrad Gorič, ki je po pozdravu vseh navzočih v kratkem orisal pomen in namen Jugoslovanske narodne stranke, njen zmagoviti pohod prav po vseh pokrajinah Jugoslavije, nato pa podelil besedo prvemu govorniku, članu akcijskega odbora stranke za Slovenijo g. dr. Franu Vindicu iz Kamnika, čigar izvajanja, premišljena, trezna in vsetransko podprta, so izzivala pri poslušalcih pogoste, spontane izlive glasnega pritrdjevanja in solidariziranja. Naslednji govornik je bil predsednik akcijskega odbora stranke za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar, ki je bil deležen navdušenega pozdrava in tako vidnega izraza popolnega zaupanja vseh navzočih. V svojih izvajanjih je temeljito obdelal vse temeljne točke programa Jugoslovanske narodne stranke, nato pa razjasnil današnji politični položaj v državi in dejal med drugim:

»Pred nekaj dnevi ste lahko čitali obširnejši govor g. generalnega sekretarja Nacionalne stranke, ki ga je imel naš ožji rojak na eni izmed zaupnih konferenc za zaklenjenimi vrati v srbskem delu naše države.

V tem govoru se v vsedravnici pozi in v stoprocentnem nacionalnem nastrojenju poveljuje takozvani državni nacionalni front, ki ga predstavlja in sestavlja nacionalna stranka. Vsak obstoj in sestavljanje fronta predpostavlja sovražni protifront, ker sicer ustvarjanje fronta nima ne smisla ne potrebe. Z

napovedovanjem ustvarjanja državnega nacionalnega fronta s strani nacionalne stranke, ki razen prisvajanja privilegijev in teptanja narodnih pravic ne more prikazati utemeljeno nobene pozitivne ustvarjajoče sile v prid narodne vzajemnosti in sloge, se zopet po preizkušeni metodi izvaja napad na narodni ponos. Naj se že enkrat preneha z obrekovanjem naroda in naj se ne žali neprestano povsem nepotrebno njegovega čuta do države. Naj si že enkrat zapomnijo veličine iz Nacionalne stranke, da gros naroda ni proti državi; on je za državo, pa naj si a limine odklanja Nacionalno stranko.

Na dolgo in široko se dopoveduje v govoru o državnem in narodnem edinstvu, kakor da bi državno edinstvo še vedno bilo predmet razpravljanja in diskusije. Državno edinstvo je dokončno rešeno zadeva, je dejstvo, o katerem ni razpravljanja, ker je to vprašanje že definitivno rešil meč hkratu s svobodno voljo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prav tako je rešil narod sam tudi vprašanje o narodnem edinstvu po svojem čustvovanju brez razglabljanja o integralnem jugoslovanstvu. Kdor vidi narodno edinstvo v poudarku, da more biti dober Slovenec tudi dober Jugoslovčan, gleda z očmi naroda. Za onega pa, ki sanja o nivelizaciji in stapljanju, pa vprašanje narodnega edinstva ne bo nikoli rešeno, ker narod na tako solucijo nikoli pristal ne bo. Naš narod hoče kruha in poštenja, pa je zato zanj odveč vsako razpravljanje o že rešenih vprašanjih.

G. dr. Kramer je posebno gostobeseden o politiki 6. januarja in predstavlja stvar tako, kakor da bi edino on bil veren tolmač te politike in da bi vsi drugi, ki ne mislimo z njegovo glavo, bili nasprotniki v manifestu označenega političnega pravca. Očitati onemu, kdor ni prisegel na potvorjen evangelij Nacionalne stranke, nerazpoloženje in sovražnost napram političnemu pravcu, o katerem ve ravno Nacionalna stranka samo v besedah toliko povedati, ni taktno, kamoli previdno. Nikogar nočem žaliti, nikogar poveljevat. Če pa se že govori o politiki 6. januarja, lahko povsem mirno ugotovim dejstvo, da so na politiko 6. januarja pristali takoj spočetka ljudje, ki se jim sedaj tako rado očita protidržavnost, dočim so mnogi oni, ki se danes izprsujejo, stali dolgo ogorčeni ob strani.

Mnogo se govori tudi o konstruktivnosti politike Nacionalne stranke, pa taka politika ne more biti konstruktivna, če se v srbskem delu našega naroda zvrta čuje krivdo na Hrvate, češ, da so oni protidržavni, v hrvaškem delu na Srbe, češ, da so ti hegemonisti, v slovenskem delu pa hujška na ljudi protidržavnega razpoloženja, kakor da smo Slovenci negativni, a ne konstruktiven element v državno-pravnem smislu. To ni politika ustvarjanja, temveč politika razdvajanja, pa naj veličine JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke še tako ponosno govore o konstruktivnosti svoje politike.

Dvorana se je dobesedno tresla od nepoležnih izrazov navdušenja zbranega naroda, ki je takoj soglasno sklenil ustanoviti močno krajevno organizacijo Jugoslovanske narodne stranke najprej na Vranskem in nato tudi v vsej bližnji in oddaljenejši okolici. Ustanovni občni zbor krajevene organizacije na Vranskem bo že v najkrajšem času. Drugi shod je bil napovedan ob pol 11. uri v

ŠOŠTANJU,

tej prijazni prestolici Šaleške doline in važnem industrijskem kraju zelene Štajerske. Kljub neprestanemu dežju, ki se je od časa do časa spreminjal v pravcate kratke nalive, sta bila oba govornika in predstavnika Jugoslovanske narodne stranke sprejeta od velike, sto in stoglave množice na Vodnikovem trgu pred Zadržnim domom, čigar balkon je bil bogato okrašen z zelenjem in veliko državno trobojnico. V pozdrav je zaigrala strumno koračnico domača delavska godba, nakar je množica posvetila vso svojo pozornost obema govornikom, gg. dr. Potokarju in dr. Vidicu, ki ju je predstavil in pozdravil predsednik shoda g. Koradej s prav iskrenim nagovorom. Kakor že nekaj ur prej na Vranskem, so tudi tukaj vse poudarjene besede obeh govornikov, vsebujoče generalne zahteve in želje teptanega naroda, našega malega človeka, padale na rodovitna, pripravljena in po bridkostih ter težavah sedanosti globoko izorana tla. Od prve do zadnje besede sta živela govornika z zbranim narodom v tako prisrčnem, tesnem stiku in soglasju, kakor ga je le redko mogoče videti na kakem javnem političnem shodu in kakršnega zaman išče na svojih klavernih shodih in konferencah toneča zvezda vladne JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke. Da se bo tudi v Šoštanju v najbližji bodočnosti ustanovila čvrsta krajevna organizacija naše stranke, v kateri bodo v vzorni slogi in odločnem delu sodelovali vsi sloji tamkajšnjih malih ljudi, ni menda treba še posebej poudarjati.

Pa tudi ostali sodelavci naše stranke iz Ljubljane niso to nedeljo počivali. Agilna člana akcijskega odbora za Slovenijo gg. Drago Kornhauser in Rado Kollmann sta morala ustreči splošni želji naših pristašev in somišljenikov v severnovzhodnem delu šmarskega okraja in razlagati program Jugoslovanske narodne stranke ter ves sedanji politični položaj najprej zjutraj ob pol 8. uri v

ROGATCU.

Zaradi skrajno slabega, deževnega vremena shod na prostem seveda ni bil mogoč, zato pa so bili obsežni prostori Bezenškove gostilne v Rogatcu dosti premajhni, da bi mogli sprejeti vse udeležence shoda, ki so prišli kljub slabim potem in neugodnemu vremenu od blizu in daleč, hoteč poslušati one besede, ki jih govori res ljubeče bratovsko srce svojemu trpečemu bratu, ki so ga, bednega in do skrajnosti izmozganega, pustili brezsrčno na cesti brez vsake pomoči prav oni, ki so imeli vedno polna usta nacionalnosti, jugoslovanstva, pravičnosti itd. Ti gospodje iz tabora vladne JRKD stranke sedaj pač povsod spoznavajo na lastni koži, kaj jim narod mora vračati za njihovo »ljubezen« in kaj zanjejo na svojo setev. Shod je otvoril in vodil ugodni naš član in zaupnik g. Ignac Vrabčič st. posestnik iz Stoperc, za njim pa

sta v nad dveurnem govoru pojasnila gg. **Drago Kornhauser in Rado Kollmann** zbranemu ljudstvu vse ono, kar mu gospodje iz vrst JRKD stranke prikrivajo, boječ se pravične sodbe po njih osleparjenega in gospodarsko ubitega naroda.

Svoj drugi shod te nedelje sta imela zastopnika vodstva stranke za Slovenijo še isto dopoldne ob 11. uri v

ŽETALAH,

kjer sta imela v nabito polni gostilni g. Filipiča prav tako izred-

no hvaležno in umevajoče občinstvo, ki je nagradilo oba govornika z res frenetičnim aplavzom. Zaradi prevelike oddaljenosti in neznosnih vremenskih razmer je moral tretji shod pri Sv. Florijanu ob Boču odpasti in se bo vršil ob prvi priložnosti.

Pretekla nedelja je postavila temelje novih močnih postojank **Jugoslovanske narodne stranke** v severnem delu Slovenije, kjer je ljudstvo ob tej priložnosti dovolj zgovorno pokazalo, v katerem taboru je edino njegovo mesto!

Pred važnim korakom Poljske

Ali bo Poljska podpisala vzhodni pakt ali pa bo krenila z Nemčijo in Japonsko v novo nevarno avanturo na vzhodu?

V vprašanju takoimenovanega »vzhodnega pakta« je Poljska, kakor je javnosti že znano, hotela držati v ognju dvoje želez; v zadnjem času pa so se pričele razmere bistriti tako daleč, da v tem vprašanju ni mogoče več voditi te dvoobrazne politike.

Poljska se bo morala odločiti povsem odkrito ali za Nemčijo ali za Francijo, in sicer s posebnim ozirom na to, da Francija stremi za tem, da se vprašanje »vzhodnega pakta« reši še pred letošnjim jesenskim zasedanjem Društva narodov.

Ta odločitev ne bi smela biti pretežka, če upoštevamo, da se vsa poljska javnost izvzema iz vladni tabor, odkrito izjavlja za podpis vzhodnega pakta s strani Poljske in da se na francoski strani vedno jasneje govori o možnosti popolne prekinitve francosko-poljskih odnosov, če bi Poljska še nadaljevala svojo germanofilsko politiko. Razen tega postaja vedno očitnejše, da so ugodnosti in blagodati, ki si jih Poljska obeta od svojega prijateljstva z Nemčijo, zelo problematične oziroma boljše reče: no: da bi utegnila avanturistična politika Nemčije zapeljati Poljsko v nepričakovano nesrečo.

Dovolj znano je, da je dosedanje negotovo stališče Poljske izviralo iz okoliščine, da je vlada v pristojnih poljskih krogih v tem vprašanju popolna nesloga. Germanofilski del teh krogov gradi vso bodočnost Poljske na Nemčiji, računajoč s tem, da bi mogli Poljaki ob strani Nemčije dati svoji državi značaj vesile in da bi razen tega ramo ob rami z Nemčijo mogli uresničiti svoje ambicije in načrte na evropskem vzhodu. V zadnjem času, piše n. pr. varšavski »Robotnik«, krožijo vesti, da je Japonska sklenila z Nemčijo tajno pogodbo, ki jamči Japonski Hitlerjevo pomoč v obliki napada na Rusijo. Marsikaj se tudi govori in sliči o vlogi Poljske v primeru rusko-japonske vojne. Koliko je na tej stvari resnice, ni znano. Dejstvo pa je, da Rusija, ki se zaveda japonske nevarnosti, poskuša vse, kar le more, da zavaruje svojo evropsko mejo. V ta namen je sklenila celo vrsto ne-napadalnih paktov in sedaj živo skrbi za vzhodni pakt, ki je nalletel na Poljskem na tako hladen sprejem. Jasno je kot beli dan, da ima ta pakt, s Francijo kot porokom, ogromen pomen za Rusijo kot adut proti Japonski. S tega stališča more biti nemško-poljska solidarnost glede vzhodnega pakta vzrok dalekosežnih sklepov in ugibanj.

Na drugi strani se pa zopet frankofilska skupina vladnega tabora postavlja na stališče, da Poljska vzhodnega pakta nika-

na podpisu vzhodnega pakta, pritisk na Litvo ne le glede izboljšanja poljsko-litovskih odnosov, temveč tudi glede definitivnega pomirjenja med Kovnom in Varšavo. Poljska želi, da se poljsko-litovski diplomatski odnosi vpostavijo še prej, preden se bo podpisal vzhodni pakt.

3. Z ozirom na to, da je Poljska nepričakovano postavljena pred francosko-sovjetsko propozicijo in ker ni bila že v naprej poklicana na razpravo o vzhodnem paktu, zahteva Poljska, da se v bodoče vedno že v naprej obvešča o podobnih propozicijah in da se ji ob priliki ustvarjanja paktov zagotovi sodelovanje.

Kakor se vidi, so ti pogoji zelo razboritega značaja, vendar se da o njih razpravljati in se da na njihovi podlagi sklepati, da ima Poljska vendar dobro voljo, da z nekimi gotovimi garancijami in ugodnostmi podpiše vzhodni pakt in da tako ostane na smernici dosedanje mednarodne politike.

Medtem pa je treba imeti pred očmi, da o poljski zunanji politiki ne odloča niti prva niti druga skupina poljskega vladnega tabora, temveč sam maršal Pilsudski, čigar stališče v tem vprašanju zaenkrat ni nikomur znano, ki ga pa naznačuje precej vidno že dosedanja poljsko-nemška politika. Računa se medtem s tem, da se bo tudi Pilsudski v odločilnem trenutku premislil, ker bo uvidel, kaj bi v bodočnosti za Poljsko mogla pomenjati izguba francoskega prijateljstva.

Rumena nevarnost

Rusija stoji na braniku Evrope in slovanstva — Dogodki na Daljnem Vzhodu v sovjetskem tisku — Mrzlično oboroževanje Japonske

Sovjetski tisk je poln poročil o dogodkih, ki do skrajnosti zanimajo vso sovjetsko in ostalo svetovno javnost. Med temi vestmi prednjačijo polne časopisne kolone o permanentnem in neprestano akutnem vprašanju — o konfliktu belega plemena z rumenim, o vedno bolj grozeči rumeni poplavi preko azijske in evropske celine. Te časniške vesti o zadnjih in polpreteklih dogodkih v Mandžuriji vzbujajo v vsem svetu nervozno gibanje, ki je že močno podobno strahu in obupni negotovosti pred bodočnostjo. Prerokovanja o tem neizbežnem skorajšnjem vojnem in plemenskem konfliktu na Daljnem Vzhodu so zelo negotova, merijo se namreč po trenutni moči slovenske Rusije in rumene Japonske v pogledu značne oborožitve in vojnotehnične pripravljenosti obeh velesil.

Glavno mesto v teh poročilih zavzemajo informacije, ki razkrivajo agresivne cilje Japonske in njenih eksponentov v vzhodnem delu azijskega kontinenta, v Mandžuriji. Sovjetski in z njim tudi vsi ostali svetovni tisk podrobno poroča o vojnih pripravah Japonske, o pomnoževanju japonskih vojnih sil v Mandžuriji, o tehnični opremljenosti armade, ki sestavlja garnizije v mandžurskih mestih itd. Malokomu je znano, da je japonsko vrhovno poveljstvo v zadnjih dveh letih posvečalo posebno pozornost specialni aklimatizaciji svojih vojnih formacij, ki so se le počasi in s težkimi človeškimi žrtvami navajale na grobo mandžursko in sibirsko klimo. Prav zato so se japonske vojne enote v Mandžuriji zelo pogosto me-

njavale in so se iz njih srede izbirali ljudje, ki so se najlažje navajali na klimatične razmere na kontinentu. Vršila so se tudi neprestana preizkušanja in vaje japonskih vojaških letalcev pozimi in poleti za polete na daljše razdalje. Na mandžurskem ozemlju je bilo zgrajeno popolno omrežje vojaških letališč, ki se dajo uporabljati le kot vojna izletišča, ker je gospodarski pomen teh letališč minimalen.

Moskovski tisk opozarja na resnost japonskih vojnih priprav in ugotavlja, da je v takih okoliščinah okrepjevanje specialne sovjetske armade na Daljnem Vzhodu nujno potrebna mera previdnosti.

Moskovska »Pravda« piše, da zahteva japonsko vojno in mornariško ministrstvo v novem državnem proračunu za tovrstne svoje potrebe nad milijardo jenov. Z ozirom na mandžurske dogodke živi Japonska danes dejansko v znamenju vojnega proračuna. Danes na vsem vesoljnem svetu ni države, ki bi imela v vojaške namene tako visoke izdatke, kakor jih ima Japonska. Če prištejemo tem izdatkom še podporo vojni industriji itd., dobimo izredno visoko vsoto. Ti zneski so res ogromni. Vojna industrija na Japonskem postaja središče vse industrijske delavnosti.

Komentirajoč dogodke na Daljnem Vzhodu in pa spor, ki je ponovno izbruhnil zaradi vzhodne kitajske železnice, piše »Pravda«: »Japonski in mandžurski tisk nadaljujeta brezobzirno protirusko kampanjo, da bi tako izvršila čim trši pritisk na sta-

Kongres

Jugoslovanske narodne stranke

za vso državo bo

v nedeljo 14. oktobra 1934. v Beogradu.

Pripravljajte se že sedaj na čim mnogoštevilnejšo udeležbo!

Znižana voznina na železnicah!

lišče sovjetske Rusije pri prodajanju vzhodno-kitajske železnice. Edino v ta namen so se pričele japonsko-mandžurske oblasti posluževati agitacij sovjetskih železničarjev in različnih drugih izzivanj.

List je tudi mnenja, da je vsako deljeno mnenje glede ugotovitve pravega izzivača agresivnosti, nepopustljivosti in odgovornosti za prekinitve pogajanj glede prodaje vzhodne kitajske železnice izključeno. Japonska se je vidno in namenoma obtežila

pred očmi vsega sveta s polno odgovornostjo in brezobzirnostjo. V letih 1914—1918 izkrvavela Evropa z vso belo kulturo, silo in civilizacijo trepetu v strahu pred rumeno nevarnostjo, ki svojega plodovitega naroda ne more naseeljati na morskih valovih, temveč le na plodnih tleh kontinenta. V Tihem oceanu grozi izbruhni največji ognjenik v svetovni zgodovini vseh narodov in plemen prav z ozirom na naravno borbo za obstanek in prestiž »civiliziranega« človeštva.

Iz našega pokreta

Občni zbori naših organizacij

V NEDELJO, DNE 16. SEPTEMBRA 1934:

V TRBOVLJAH ob pol 10. uri dopoldne v Pravdičevi gostilni na Vodah.

V NEDELJO, DNE 23. SEPTEMBRA 1934:

PRI SV. JURIJU POD KUMOM ob 7. uri zjutraj v gostilni g. Martina Kneza.

*** PRIPRAVLJALNI SESTANKI V LJUBLJANI**

V zadnjih dneh je priredila Jugoslovanska narodna stranka v Ljubljani na raznih točkah mesta dobro obiskane informativne sestanke članov in somišljenikov stranke, na katerih se je razlagal program in so se sestavili pripravljalni odbori za ustanovitve krajevnih organizacij po posameznih mestnih okrajih. Sestanki so bili doslej že: v sredo 29. avgusta za Krakovo-Trnovo v Sokličevi gostilni, v četrtek 30. avgusta za Dolenjsko cesto, Galjevico in Barje v Usenikovi gostilni, v sredo 5. septembra za Vodmat-Moste in Zeleno jamo v Rahnetovi gostilni, v četrtek 6. septembra pa za Kodeljevo v gostilni Troha. Za Šmartinsko cesto in Stari Vodmat bo sestanek v petek 7. septembra ob 20.30 uri v Bankovi gostilni »Pri Nacetu« na Šmartinski cesti. Prihodnji teden bodo setanki naše stranke v naslednjih okrajih:

Ponedeljek 10. septembra ob 20. uri za Spodnjo Šiško v restavraciji »Gorenjski kolodvor« pri Kržišniku.

Torek 11. septembra ob 20. uri za Zgornjo Šiško in Koseze v Černetovi gostilni v Zgornji Šiški.

Sreda 12. septembra ob 20. uri za bežigrajski okraj v Kačičevi gostilni na Tyrševi cesti.

Četrtek 13. septembra ob 20. uri za Vič-Glince (lokal bo vidno objavljen še pravočasno po letakih).

Petek 14. septembra ob 20. uri za Rožno dolino (lokal bo vidno objavljen še pravočasno po letakih).

Vsi dosedanje sestanki so bili lepo obiskani in dokazujejo, da se je naš mali, trpeči človek vendarle pričel končno zanimati za svojo usodo in da je pričel aktivno posegati v reševanje svojega obupnega položaja, kar je v

prvi vrsti že davno bila njegova državljanska pravica in tudi dolžnost.

Delavci! Obrtniki! Kmetje! Brezposelni!

Udeležujte se naših sestankov in pristopajte k svoji edini zaščitnici, k edini iskreni stranki našega malega človeka, k mladi, čisti in borbeni Jugoslovanski narodni stranki!

Podprite jo s svojim delom in članstvom, ker s tem podpirate sebe in sebi ter svojim dragim ustvarjate lepšo, boljšo bodočnost!

Kongres Jugoslovanske narodne stranke

Izvršni odbor Jugoslovanske narodne stranke je določil za dan prvega kongresa naše stranke nedeljo, dne 14. oktobra 1934.

V svrhu priprave našega prvega državnega kongresa je bil izvoljen poseben pripravljalni odbor, ki mu predseduje narodni poslanec g. Miloš Dragović, tajniki pa so gg. inž. Ljubomir Stojković, arh. Drago Živojinović in upokojenec Milorad Lazarević.

Odbori krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke naj se glede vseh kongresnih zadev, zlasti glede udeležbe svojih delegatov, obračajo na: »Pripravljalni odbor za kongres Jugoslovanske narodne stranke v Beogradu, Čika Ljubina ulica br. 18/I., oziroma na Akcijski odbor Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo v Ljubljani, Dalmatinova ulica 11, Poštni predal 115.

*** ROGATEC**

V nedeljo, dne 2. septembra t. l. je bil po lepo uspelem javnem shodu naše opozicijske Jugoslovanske narodne stranke izvršen tudi ustanovni občni zbor krajevnih organizacij za Rogatec, na katerem je bil izvoljen naslednji upravni odbor: Predsednik g. Matevž Kores, posestnik iz Tlak, podpredsednik g. Maks Osrečki, kleparski mojster iz Rogatca, tajnik g. Josip Mordej, obrtnik iz Rogatca, blagajnik g. Turk Luka, posestnik iz Rogatca, odbornika g. Jure Govedič, delavec iz Rogatca in g. Hajnšek Alojz, posestnik od Sv. Jurija, namestnika: g. Bele Milan, posestnik iz Zamreka in g. Kristan Vincenc, posestnik z Donačke gore; v nadzornem odboru je g. Turk Josip, posestnik iz Rogatca, njegov namestnik je g.

Štaubus Franc, posestnik iz Tlak, za delegata za okrajno skupščino pa je bil izvoljen g. Šmit Karol, posestnik iz Tlak, za njegovega namestnika pa g. Dolšak Franc, gostilničar iz Rogatca.

ZETALE

Po lepem shodu Jugoslovanske narodne stranke v naši vasi, ki se je vršil v nedeljo 2. septembra t. l. dopoldne v Filipičevi gostilni, se je na pobudo vseh zborovalcev izvolil za ustanovitelj krajevne organizacije naslednji pripravlj. odbor: Predsednik g. Ogrinc Janez, posestnik iz Zetal, podpredsednik g. Kolar Franc, posestnik iz Dobrine, tajnik g. Krušič Leopold, mizar iz Zetal, blagajnik g. Kuznar Alojz, posestnik iz Zetal, v odboru pa so gg. Galon Matija, posestnik iz Černuš, Cajhen Filip, čevljar iz Zetal, Kolar Jakob, zidar iz Dobrine in Horvat Franc, zidar iz Dobrine.

DORNOVA

Končno smo tudi pri nas ustvarili novo čvrsto postojanko Jugoslovanske narodne stranke v ptujskem okraju. Preteklo nedeljo smo namreč ustanovili krajevno organizacijo naše mlade borbene opozicijske stranke, za katero se zbira tudi vse naše kmečko ljudstvo. Ustanovni občni zbor je otvoril g. Anton Veselič, na čigar predlog je bil za predsednika občenega zbora izvoljen g. Franc Bezjak, za tajnika g. Janko Čuš, za overovatelje zapisnika pa gg. Marko Vidovič, Anton Čuš in Janez Petrovič. Predsednik g. Bezjak je občnemu zboru pojasnil namen stranke in njen program, na kar je bil izvoljen naslednji upravni odbor: Predsednik g. Franc Bezjak, posestnik iz Mezgovcev, podpredsednik g. Pihlar Jožef, posestnik iz Spod. Velovlaka, tajnik g. Janko Čuš, posestnikov sin iz Dornove, blagajnik g. Petersi Jakob, posestnik iz Dornove, odborniki so gg. Toplak Franc, Petersi Alojz, Krajnc Ivan, Veselič Ant., Ficijan Janez, Brmež Janez, Fras Franc in Zagoršek Janez, njihovi namestniki so gg. Solina Franc, Muršič Jožef, Ficijan Franc in Cimerman Janez, v nadzornem odboru so gg. Jakob Čuš, posestnik iz Dornove, Anton Brmež, posesnikov sin iz

Pacinja in Jožef Petersi, posestnik iz Dornove, njihovi namestniki so pa gg. Slana Janko, gostilničar iz Dornove, Prosenjak Alojz, posestnik iz Dornove in Vičar Janez, posestnik iz Rotmana.

GIBANJE JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE V SLAVONIJI

Narodni poslanci naše stranke gg. Miloš Dragović, Josip Stazić in Vlada Krstić so pred kratkim imeli velik manifestacijski shod v Pakracu, kjer je bilo nad 5000 navzočih članov in somišljenikov. Za njimi so priredili člani akcijskega odbora gg. Ignjatije Civar, gostilničar in posestnik, Franjo Polak, krojač in posestnik, ter Jovan Vujović, uradnik Cerkevne sodišče, vsi iz Pakraca, celo vrsto shodov in ustanovnih občnih zborov krajevnih organizacij naše stranke, tako v Bučju, Čagliču, Kukuljencu, Badljevinu, Siraču, Bijeli, Slobodini, v okrajih pakračkem, daruvarskem in požeškem, skupaj s poslancem g. dr. Nikolo Kešeljvićem in s članom Glavnega odbora g. dr. Tošom Bogosavljevićem, zdravnikom iz Beograda, pa tudi v mestih Slavonski Požegi in Novi Gradiški.

Trdna odločnost in bratska sloga, ob enodušnem odzivu ljudstva v teh krajih, sta zvesti programu Jugoslovanske narodne stranke, ob neumornem delu naših požrtvovalnih članov dosegli v kratkem času celo vrsto uspehov, ki se izražajo v mnogih organizacijah z več desetisočnimi člani. Narod se ne trese več pred terorjem propadajočih voditeljev JRKD stranke, temveč stopa ponosno in odkrito v borbo za svoje pravice in za boljšo bodočnost vse Jugoslavije.

V prihodnjih dneh čaka naše prijatelje v vseh ostalih pokrajinah države cela vrsta javnih shodov, konferenc in ustanovnih občnih zborov. Želimo jim mnogo lepih uspehov!

KAMNIŠKA BISTRICA

Nikakor ni bil po volji nekemu tukajšnjemu nacionalistu dopis iz Kamniške Bistrice, ki ga je prinesla »Edinost« dne 18. avgusta. Da je dal duška svoji jezi, je priobčil v »Domovini« narav-

nost filozofski dopis, na katerega odgovarjamo sledeče:

Ali dopisniku ni znano, da se je na dan zadnjih občinskih volitev okrog 8. ure zvečer 11 umrlih občanov iz volišča v Kregarjevem vračalo nazaj v naročje matere zemlje? Krščanska naveda pa je, da se mrliškemu sprevodu zvoni; zato tudi ubrano pritrkavanje, ki ni imelo nobenega političnega ozadja. Ravno te dni je kamniško sodišče dostavilo pozive gori omenjenim mrličem, da se v neki pravni zadevi, ki tukajšnjim nacionalistom gotovo ni v čast, javijo kot prič. Pozivu se žalibog niso mogli odzvati. Kaj je gospod župnik mislil ob priliki zvonjenja, prosimo g. dopisnika, naj gre vprašat v župnišče, pa bo več zvedel, kakor si mogoče misli.

Ali se je zvonilo takrat, ko je bil Beograd zavzet od avstro-ogrške vojske, se ljudje, ki so ostali doma, ne spominjajo. Ako se je, se je gotovo zvonilo na povelje črno-žolth avstrijskih patrijotov, ki imajo danes svoje zatočišče ravno v Nacionalni stranki. Prej so hajlali Avstriji, danes na vse grlo vpijejo »Živijo« Jugoslaviji. O dogodku v stranski cerkvi na dan sv. Petra in Pavla smo izvedeli šele iz »Domovine«. Čudno, da živa duša do danes ni o tem slišala, niti vedela. Ta dogodek, kakor tudi to, da mislijo nacionalisti spreminiti cerkev v hlev, se je gotovo porodil v kaki brihtni nacionalni glavici. »Domovina« ga je pa spravila na svet.

Niti tega g. dopisnik ne more verjeti, da je bilo na ustanovnem občnem zboru Jugoslovanske narodne stranke v Stranjah navzočih okrog 300 mož in fantov. Seveda, on misli, da moramo posnemati javen shod nacionalne stranke pred Rodekom, kjer je prišlo na vsakega govornika 10 poslušalcev. Da jih je on naštel mnogo manj, je razumljivo, ker, kdor zna narediti iz 176 — 311 in iz 312 — 271, zna tudi iz 300 napraviti sebi poljubno število. Boli, hudo boli »nacelnje«, da se tukajšnji ob-

čani zbirajo pod praporom Jugoslovanske narodne stranke, ker jih njim ne bo nič ostalo. Nad dve tretjini tukajšnjih volilcev je včlanjenih v Narodni stranki in to gospode od JRKD stranke zelo peče.

Med tistimi nekaj člani, ki jih še imajo v JRKD stranki, je gotovo tudi tisti zraven, ki je lansko jesen odsvolil z dela tiste, ki niso njemu po volji volili. Prizadetih je bilo več družinskih očetov brez vsakega premoženja. Med njimi je tudi tisti, ki je od vsakega delavca, ki je prišel prosit za delo, zahteval legitimacijo Nacionalne stranke oziroma 2 Din za članarino in vpis v Nacionalno stranko. Tudi onega gotovo ne manjka med njimi, ki je delavcem govoril, naj, ako ne bodo volili tako, kakor on hoče, gredo iskat delo k Turnšku, ker za take, ki ne volijo pravilno, pri njem ni dela. In tudi onih ne manjka v njihovih vrstah, ki so neko kandidatno listo ogoljufali za 36 glasov, a drugi so jih pa sami »pricoprali« 135. Ne vemo, kateri stranki pripadajo oni, ki so 32 naših mož in fantov podlo ovadili oblasti, češ, da so na dan volitev organizirali vpad v volilni lokal, pretepali in v Bistrici metali zavedne nacionaliste?

Ako bi bivši načelnik kamniške korporacije imel tako nadnaravno moč, da bi mrtve dvignil k življenju in številke poljubno obračal, kakor to znajo nekateri naši nacionalisti, bi kamniška korporacija danes ne imela gotovo niti pare dolga. Ker pa ni tako kunšten, tudi ni mogel v par letih večmilijonski dolg poplačati. Kdor je lansko leto vrgel kamen v spalnico šolskega upravitelja, ga moramo prištevati podležem in je vsake obsojbe vreden. Katere stranke član je, ni znano. Izključeno ni, da je nacionalist, ker se oni na kamenje bolje razumejo, kakor pravi narodnjaki.

Ako bi g. župnika vprašali, katere stranke pristaše preganja ob nedeljah okoli cerkve, bi nam gotovo odgovoril, da »nacelnjov«

ne more, ker jih niti blizu ni. Kar je boljših gospodov od Nacionalne stranke, se stranske cerkve močno izogibajo. Samo tako ob paradah se pokažejo, češ, ali nismo tudi mi verni kristjani?!

Končno še pripomnimo, da si Jugoslovanska narodna stranka ne lasti nobenega monopola na jugoslovanstvo, kakor to delajo nacionalisti, ki so se ga pri volitvah tako radi posluževali v nečastne namene. Saj se je na shodu lanske jesen v tukajšnji šoli v zelo ostrem tonu govorilo, da je samo Nacionalna stranka edinozveličavna, opozicija pa da je protidržavna in da nas bodo poslali v Beograd, če ne bomo mirovali in volili nacionalistov. Ali so gospodje od Nacionalne stranke na ta govor že pozabili? Mi še nismo in nam bo gotovo nekajkrat še prav prišel. — Narodnjak.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Dne 23. avgusta je imela tukajšnja krajevna organizacija Jugoslovanske narodne stranke v Križevcih svojo prvo sejo, katere se je ves odbor, ki je glede položaja in obširnosti občine precej obširen, polnoštevilno udeležil. Na seji se je v prvi vrsti podrobno razpravljalo o napredku naše organizacije in je predsednik g. Matija Vaupotič vzbudil odbor k skupnemu delu in čim intenzivnejšemu pridobivanju članov. V kratkem času je narasla organizacija Jugoslovanske narodne stranke pri nas na 464 članov in kmalu jih bo štela nad 500, to je nad polovico vseh volilnih upravičencev v naši občini, kar je zelo razveseljivo. »Nacelnje«, kje ste? Dokazite nam, na kakšen način ste prišli pri zadnjih občinskih volitvah do 414 glasov. No, pa saj vemo!

Poravnajte naročnino!
Le od nje je odvisno izhajanje lista!

IZ UREDNIŠTVA

Naše cenjene dopisnike z željo prosimo, da nekoliko potrpe radi objave svojih dopisov. Vsi dopisi, ki smo jih prejeli, bodo zanesljivo objavljeni v prihodnji številki lista.

Radivoj Peterlin-Petruška:

K mätuški Rusiji

Tulenje parnika, ki je pregnalo z jamborjev ptice, je pa privabilo na krov več radovednih potnikov, ki so počivali po svojih kabnah v notranjosti parnika. Nekateri so se vzpeli po stopnicah na vrhnji krov in ogledovali z daljnogledi okolico, drugi so pa čemerni in napol zaspani bulili ravnodušno predse.

Med prvimi sem opazil debelega, štiridesetletnega dobrodušnega Nemca, ki se je naslonil na ograjo in svoji mladi, sloki, rdečelasi tovarišici, oziroma hčerki ali celo ženici kazal z roko razne kraje in včasih bral z bavarskim naglasom iz rdeče vezanega Bädekerja.

Stala sta tik mene in nehoti sem slišal njun pogovor.

»Vidiš, dragica, zdaj smo pri vhodu v znameniti Korintski prekop. Tole naselje tukaj spodaj se imenuje po nekdanjem grškem bogu morja: Pozejdonija. Od tu naprej ne bova videla nič drugega kakor peščene in skalnate stene prekopa in modro helensko nebo nad nama. In po teh tesnicah se bova vozila več kot poldrugo uro...«

— Pa zakaj se imenuje Korintski prekop? —

»Po nekdanjem grškem mestu Korintu, dragica, ki so ga pa že zdavnaj razdejali Rimljani, nazadnje pa še potres. Sicer pa poglejva, kaj piše o njem naš Bädeker!«

In on čita in čita. Parnik se je ustavil v Pozejdoniji, vzela nase mestnega krmarja-vodnika in zdaj se že pomika počasi, počasi skozi prekop. Nемец pa bere

in bere brez konca, da začne presedati celo poslušni spremljevalki.

A Bädeker ve v resnici mnogo povedati o tem prekopu.

Že rimski imperator Nero je hotel prekopati Istmiško zemeljsko ožino, ker je dobro vedel, koliko koristi bi bilo to za rimski imperij, ker bi bila na ta način njegovim ladjam pot iz Jadranskega v Egejsko morje prikrajšana v našem merilu več kot za 325 kilometrov.

Pozneje so poskušali isto razni drugi narodi, lastniki ožine, med njimi tudi Benečani. Toda vsi so omagali prej, preden so se resno prijel delu. Domačini so pa na stari grški način vlačili svoje ladje na valjarjih po suhem čez Istmus iz enega morja v drugo.

Grška vlada je začela s pomočjo tujega kapitala kmalu po osvoboditvi Grčije izpod turškega jarma kopati, prenehala za nekaj let in zopet nadaljevala. Šele 6. avgusta 1893. je bila slovesna otvoritev prekopa.

Korintski prekop je približno šest in pol kilometra dolg in triindvajset metrov širok. Globočina vode znaša osem metrov in bi lahko plavale po njem tudi velike ladje. Toda s strmih prstenih bregov se spuščajo ob deževnem jesenskem času in tudi drugače večkrat plazovi, ki so ladjam zelo nevarni. In zato se poslužujejo prekopa le grški parniki in ladje jadernice, veliki parniki tujih držav pa plovejo raje mimo rta Matapana okrog vsega Peloponeškega polotoka.

Debeli Monakovčan čita in čita, dokler ga nestrpna blondinka ne potegne za rokav:

»Glej no, glej!«

Nad nami se v precejšnji višini boči železen most

in ravnokar drdra čezenj s šumom in hrupom dolg tovrni vlak.

Počasi in zelo oprežno se pomika naš parnik skozi prekop. Tam gori se na obeh straneh širi krasna južna flora, obsevana od jutranjega solncea in vsa glasna od radostnega petja tisočih ptic. Tu spodaj pa vlada mrak in hlad in človeku se zdi, kakor bi se nahajal že v odprtem grobu, odkoder se poslednjič poslavlja od modrega neba in od vsega tega legega sveta.

Še enkrat veže oba bregova visoko nad nami razpeti most. Kmalu nato se tesnice nižajo bolj in bolj, vedno več neba vidimo nad seboj, spredaj se nam pa že svetlika valovje Saronskega zaliva. Parnik grozovito zatuli in pospeši vožnjo: Korintski prekop je za nami.

Le za nekaj časa se ustavimo v Istmiji tik ob Korintskem prekopu. Edini potnik, ki zapusti ladjo, je krmar-vodnik, ki se je vkrcal v Pozejdoniji. Še par zabojev in nekaj sodov spuste na breg, pa zatuli parnik radostno in mogočno širokemu morju naproti, kakor zauka fant, ki zagleda svojega dekleta.

Paluba je zdaj polna ljudi. Od dolgega pota so postali nemirni in komaj čakajo, da prispejo v Pirej. Toda poti je še precej pred nami.

Tudi vrhnji krov je ves zaseden potnikov prvega in drugega razreda. Gospoda me gleda postrani, češ: odkod se je pa ta-le zaletel semkaj. Rad bi jim kljuboval, pa se postavim čisto spredaj, odkoder je najlepši pogled na morje.

Tako stojim precej časa, ko slišim naenkrat, da pregleduje kapitanov pomočnik vozovnice. Kakor bi se mi nekam mudilo, se s ponosom in zaničevanjem v obeh spustim po stopnicah na palubo.